

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ  
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ  
ЕКОНОМІКИ



INNOVATION AND  
INVESTMENT PROVIDING OF  
ECONOMIC DEVELOPMENT

УДК 338.242:338.012  
JEL Classification O11

**Васильців Тарас**

д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, кредиту та страхування  
Львівський торговельно-економічний університет  
м. Львів, Україна

**E-mail:** tgvas77@ukr.net

**Шехлович Андріана**

старший науковий співробітник РФ НІСД у м. Львові  
м. Львів, Україна

**E-mail:** a.shehlovych@gmail.com

**Васильців Василь**

аспірант

Національний інститут стратегічних досліджень  
м. Київ, Україна

**E-mail:** vasylyvasyltsiv@icloud.com

## ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІТ-СФЕРИ УКРАЇНИ

### **Анотація**

**Вступ.** На сучасному етапі розвитку економіки України вагомий резерв прискорення економічного зростання та зміцнення конкурентоспроможності національної економіки зберігається в активізації розвитку інформаційного суспільства загалом та ІТ-сфери зокрема. Розвиток вітчизняної ІТ-сфери забезпечує досягнення низки макроекономічних ефектів, які вже зараз здійснюють позитивний вплив на соціально-економічний розвиток держави та, у разі підсилення, у середньостроковій перспективі можуть зумовити якісні структурні зміни та модернізацію національного господарства, перетворення ІТ-сфери на потужну «точку зростання» національної економіки. Але це потребує належної фінансово-економічної підтримки подальшого розвитку ІТ-сфери держави.

**Методи.** У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи: системного аналізу та теоретичного узагальнення, економічного аналізу і економіко-статистичний метод, метод структурно-логічного аналізу.

**Результати.** Визначено сучасні тенденції розвитку ІТ-сфери в Україні та обґрунтовані фінансово-економічні інструменти стимулювання її розвитку.

**Перспективи.** Подальші дослідження в аналізованій сфері доцільно зосередити на розвитку і реалізації потенціалу ІТ-сфери України через належні фінансово-економічні інструменти її підтримки, зокрема за напрямками: бюджетно-податкового стимулювання, що передбачає внесення змін до вітчизняної системи оподаткування, спрямованих на детінізацію фонду оплати праці; фінансово-інвестиційного забезпечення розвитку ІТ-сфери та реалізації ІТ-проектів; розвитку ринкового середовища функціонування ІТ-сфери та її суб'єктів, зорієнтованого на збільшення захищеності ІТ-продуктів та розвиток відносин сфери ІТ і реального сектору економіки; покращення інтелектуально-кадрового забезпечення як ключового ресурсу наступного генезису ІТ-сфери; реалізації інфраструктурно-економічного інструменту підтримки ІТ-сфери.

---

**Ключові слова:** фінансово-економічні інструменти, ІТ-сфера, аутсорсинг, фріланс, фахівці ІТ-сфери, об'єкти інтелектуальної власності, виробництво замкнутого циклу ІТ-технологій.

### **Вступ.**

Наявність потенціалу розвитку ІТ-сфери України підтверджується такими тенденціями: нарощуванням експортного потенціалу, збільшенням кількості суб'єктів підприємницької діяльності, зростанням кількості зайнятих у ІТ-сфері, формуванням середнього класу та платоспроможного попиту на внутрішньому ринку, розвитком фінансового сектору.

За період 2011–2016 рр. обсяги експорту вітчизняної ІТ-галузі збільшилися у 3 рази – з 1,1 до 3,2 млрд дол. США, а її внесок у ВВП країни – з 0,6 до 3,3%. Як наслідок, галузь має найвищі темпи зростання експорту, займає 3-тє місце за обсягом надходження валютної виручки в країну, а частка ІТ-послуг становить 26 % від загального експорту послуг України [1].

Зокрема за період 2011–2016 рр. кількість підприємств ІТ-сфери зростала щороку в середньому на 41% і у 2016 р. склала 1650 од. Як наслідок, сума сплачених податків і зборів зростає у 2016 р. порівняно з 2014 р. на 88% і склала 7,1 млрд грн [2].

Впродовж 2011–2016 рр. кількість зайнятих у ІТ-сфері України зростає з 42,4 тис. осіб до 103,4 тис. осіб, тобто щорічно спостерігався ріст в середньому на 20%. ІТ-індустрія щорічно створює до 15 тис. високооплачуваних робочих місць, при цьому створення 1 місця в ІТ-галузі стимулює створення 3-4 додаткових робочих місць в інших галузях економіки [3].

Середньомісячна заробітна плата вітчизняного працівника ІТ-галузі складає близько 1600 дол. США на місяць, що перевищує в п'ять разів середню зарплату по економіці в цілому. При цьому, високий рівень оплати зберігається не лише в м. Києві, але й в регіонах, де працює 56% вітчизняних фахівців у галузі інформаційних технологій, що є чинником забезпечення збалансованого регіонального розвитку [4].

У 2016 р. у фінансовий сектор України у вигляді банківських депозитів ІТ-фахівців залучено 5,8 млрд грн, тоді як доходи банків від пов'язаних операцій з валютою склали 1,7 млрд грн [5].

Проте подальший розвиток і реалізація істотного потенціалу і ролі ІТ-сфери в системі національного господарства України стримується об'єктивними і суб'єктивними чинниками, серед яких одним з найскладніших залишається проблема належного фінансово-інвестиційного забезпечення розвитку сфери та її суб'єктів. Це потребує обґрунтування ефективних фінансово-економічних інструментів стимулювання розвитку ІТ-сфери України.

### **Аналіз останніх досліджень та публікацій.**

Дослідження питань визначення фінансово-економічних інструментів стимулювання розвитку ІТ-сфери України здійснювалися такими вітчизняними науковцями, як: І. Самоходський, О. Шелест, О. Андрієнко-Бентц, М. Іщенко, С. Куліш, В. Власенко, С. Єсімов, В. Плєскач.

Незважаючи на підвищену увагу з боку вітчизняних дослідників до аналізу наявного потенціалу розвитку ІТ-сфери України, ряд питань теоретичного та практичного характеру, пов'язаних з розвитком офшорного аутсорсингу та фрілансу; недостатнім рівнем захисту об'єктів інтелектуальної власності; низьким рівнем використання та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та активної «патентної міграції» у ІТ-сфері, а також іншими важливими питаннями, які залишаються не вирішеними.

### **Мета.**

Метою статті є визначення сучасних тенденцій розвитку ІТ-сфери України та обґрунтування фінансово-економічних інструментів стимулювання її розвитку.

### **Методологія дослідження.**

У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи:

системного аналізу та теоретичного узагальнення; економічного аналізу і економіко-статистичний метод.

### **Результати.**

Незважаючи на наявність потенціалу розвитку ІТ-сфери України, реалізація його стримується такими перешкодами:

1. Розвиток офшорного аутсорсингу та фрілансу. Українські фахівці ІТ-сфери, як правило, є виконавцями у проектах офшорного ІТ-аутсорсингу, що обумовлено нижчим рівнем оплати праці, ніж в країнах-замовниках, та високим рівнем кваліфікації вітчизняних фахівців. Водночас значна частка української ІТ-індустрії знаходиться в тіні, зокрема, за різними підрахунками тіньова частка цієї галузі становить від 60% до 80%. При цьому, тіньові схеми в Україні характерні навіть для великих підприємств, які замість легалізації трудових відносин найманих працівників працюють з ними як з платниками єдиного податку, що забезпечує скорочення податкового тягара підприємства.

Ще більш критичною є ситуація із діяльністю фрілансерів, праця яких взагалі не обліковується, а тіньові валютні доходи отримуються через системи грошових переказів. За даними спільноти «beFreelancer – фріланс для українців», щорічний обсяг експорту послуг вітчизняних фрілансерів становить близько 350 млн дол. США, однак значна його частка знаходиться в тіні. Більше того, переважаюча аутсорсингова орієнтація виконаних робіт обумовлює той факт, що основна частина доданої вальної вартості кінцевого продукту залишається за кордоном.

2. Недостатній рівень захисту об'єктів інтелектуальної власності. Згідно зі Спеціальним звітом 301 (TheSpecial 301 Report), який готується щорічно Офісом торгового представника США (USTR), Україна, починаючи з 2011 р., знаходиться у переліку країн, котрі не забезпечують захисту прав інтелектуальної власності та щодо яких ведеться спостереження. Особливо критичною для України є проблема комп'ютерного піратства. За аналітичними даними міжнародної асоціації BSA, рівень використання неліцензійного програмного забезпечення в Україні у 2016 р. становив 82%, що є одним із найвищих в Європі, а втрати національної економіки від комп'ютерного піратства складають більше ніж 400 млн дол. США на рік.

При цьому, Україна не виділяє коштів на легалізацію піратського програмного забезпечення. У 2013 р. на легалізацію програмного забезпечення було виділено 100 млн грн, тоді як у 2014-2015 рр. в державному бюджеті на ці цілі кошти не передбачалися. Тоді як раніше планувалося закінчити легалізацію програмного забезпечення в державних органах до 2015 р. За оцінками Microsoft, близько 85% програмних продуктів корпорації, що використовуються в українських державних установах, – неліцензійні. Ця цифра розходиться з оцінками Державної служби інтелектуальної власності України, згідно з якими рівень піратства в державних органах влади складає близько 35%.

3. Низький рівень використання та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та активна «патентна міграція» у ІТ-сфері. Статистичні дані свідчать, що в економіці України використовується майже 4 тис. об'єктів промислової власності, у т. ч. 1,8 тис. винаходів (майже 7 % від загальної кількості чинних патентів), 2,4 тис. корисних моделей (6 %), 393 промислові зразки (4 %). Відтак, більшість захищених охоронними документами об'єктів патентного права у виробництві не використовуються і припиняють свій життєвий цикл одразу після розробки і отримання правової охорони.

Із загальної кількості патентів на винаходи понад 20 % видано на ім'я іноземних власників, з них 76,5 % – за заявками, поданими в Україні за процедурою РСТ (Patent Cooperation Treaty), що свідчить про несанкціонований відтік винаходів. Рівень «патентної міграції» становить 10–12% щорічного обсягу патентування, при чому найбільш активним сектором «патентної міграції» залишається ІТ-галузь.

4. Відсутні виробництва замкнутого циклу ІТ-технологій. Україна, незважаючи на значний інтелектуальний та інноваційно-технологічний потенціал, знаходиться «в пастці сировинного ІТ-

аутсорсингу». Вітчизняні фахівці переважно реалізують свій потенціал в закордонних проектах як фрілансери, виробляючи для них інтелектуальну «сировину», при цьому вони не створюють власних ІТ-продуктів під українським брендом.

За різними підрахунками, близько 70% доходів української ІТ-галузі надходить від відносно дешевих аутсорс-проектів на експорт або адаптації зарубіжного програмного забезпечення, в результаті чого всі права на кінцевий продукт, фактично створений вітчизняними фахівцями, належать закордонному замовнику, що посилює загрози інноваційної безпеки держави та реалізації національних економічних інтересів [6].

5. Посилення інтелектуальної міграції. За даними Всесвітнього економічного форуму, у 2016 р. Україна за здатністю утримувати таланти займала лише 127 місце серед 138 країн світу, що підтверджує неефективну політику держави з формування та реалізації кадрового забезпечення, в т.ч. ІТ-сфери. Щорічний відтік за кордон фахівців у галузі комп'ютерних технологій становить від 2,5 до 6 тис. осіб, а матеріальні втрати держави від цього щороку складають від 37,5 до 90 млн грн. Впродовж 2015-2016 рр. з України виїхали працювати за кордон близько 10 тис. фахівців ІТ-сфери, що становить 10% від загальної кількості зайнятих працівників у досліджуваній сфері. При цьому, виїжджають переважно сертифіковані висококваліфіковані фахівці з ІТ. Як наслідок, у вітчизняній ІТ-сфері існує значна кількість відкритих вакансій.

Так, станом на червень 2017 р. ІТ-компанії шукали більше 3 тис. нових працівників, тобто ринок відчуває «кадровий дефіцит» у розмірі біля 3% від загальної кількості зайнятих у ІТ-сфері. Така ситуація зумовлена не лише «відтоком мізків», але й відірваністю спеціальностей, за якими здійснюється підготовка ІТ-фахівців, та відповідних навчально-методичних програм від реальних потреб ІТ-сфери.

6. Обмежена купівельна спроможність та низький попит на ІТ-продукцію на внутрішньому ринку [7, с. 25]. У зв'язку з низьким рівнем конкуренції на внутрішньому ринку, що зумовлено монополізацією більшості галузей промисловості та обмеженими фінансовими можливостями учасників на внутрішньому ринку, вітчизняні суб'єкти бізнесу не зацікавлені у впровадженні вітчизняних ІТ-розробок та сучасних інформаційних технологій у виробничу діяльність. Йде мова передусім про галузі паливно-енергетичного комплексу, галузі транспорту та зв'язку, хімічної та фармацевтичної промисловості. Така ситуація узалежнює галузь від діяльності підприємства-монополіста, зокрема, у сфері інноваційної політики та знижує рівень впровадження інформаційних технологій у монополізованих галузях національної економіки.

7. Посилення інституційного «розриву» в системі суб'єктів від генерування до комерціалізації ІТ-технологій. В Україні зберігається глибокий розрив між освітньо-науковою сферою та підприємництвом, функціонують лише окремі елементи інноваційної інфраструктури, які здатні налагодити замкнутий цикл виробництва інформаційних технологій – від генерування ідей до їх комерціалізації. Ключовими партнерами вітчизняних підприємств залишаються насамперед постачальники обладнання, матеріалів та компонентів, частка яких становить 19,6%, а також клієнти або споживачі підприємницького сектору (9,3%), тоді як співробітництво з науково-дослідними інститутами та освітніми установами залишається нерозвинутим – партнерські відносини з ними підтримують лише 4,7% та 2,6% підприємств, відповідно. Це значним чином уповільнює процеси впровадження вітчизняних ІТ-розробок у затребувані економікою технології, забезпечує невідповідність національної економіки особливостям конкурентних викликів сучасного світу [8, с. 12-13].

На нашу думку, розвиток і реалізація потенціалу ІТ-сфери України потребують належних фінансово-економічних інструментів їх підтримки за напрямками:

1. Бюджетно-податкове стимулювання, що передбачає внесення змін до вітчизняної системи оподаткування, спрямованих на детінізацію фонду оплати праці. Для цього Верховній Раді України необхідно:

- розробити механізми надання бюджетно-грантової підтримки суб'єктам господарювання в

ІТ-сфері щодо виробництва замкнутого циклу ІТ-продукції, що передбачає збільшення кількості ланок створення доданої вартості, популяризації та поширення практики виробництва власного кінцевого ІТ-продукту «Made in Ukraine», ініціювання реалізації показових пілотних проектів в ІТ-сфері, а також державного замовлення на розроблення і впровадження вітчизняного програмного забезпечення;

- впровадити мотиваційні та соціально-психологічні механізми детінізації фонду оплати праці ІТ-компаній шляхом надання програмної та інформаційно-консультаційної підтримки суб'єктам господарювання щодо необхідності посилення соціальної відповідальності бізнесу та підвищення рівня податкової культури працівників ІТ-сфери в умовах соціальної незахищеності та неможливості реалізації соціальних гарантій нелегально працюючими або тими, хто частково отримує тіньову заробітну плату;

- внести зміни до Митного кодексу України щодо звільнення від сплати ввізного мита та ПДВ при ввезенні в Україну устаткування, обладнання, комплектуючих та інших товарів, які не виробляються в Україні, але необхідні для виробництва ІТ-продукції, одночасно передбачивши штрафні санкції за нецільове використання такого імпорту.

2. Фінансово-інвестиційне забезпечення розвитку ІТ-сфери та реалізації ІТ-проектів. Для цього Міністерству економічного розвитку та торгівлі України і Верховній Раді України необхідно:

- стимулювати розвиток венчурного фінансування інноваційної діяльності шляхом розроблення та прийняття Закону України «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері», в якому визначити схеми залучення приватного капіталу до фінансування прикладних НДДКР у ІТ-сфері із забезпеченням відповідних прав на інтелектуальну власність і подальшу комерціалізацію, отриманих в ході таких прикладних досліджень, результатів; передбачити штрафні санкції щодо інституцій венчурного фінансування, які не вкладають кошти у високотехнологічні галузі, а обмежуються традиційними; впровадити механізми державної підтримки та страхування венчурних інвестицій.

Доцільним є створення проміжної ланки між міжнародними інвесторами, вітчизняними венчурними фондами та ІТ-стартапами, що інституціалізує умови залучення іноземних інвестиційних ресурсів з їх подальшим перерозподілом в локальні стартапи через вітчизняні венчурні фонди. При цьому, доречно передбачити умову, за якої венчурні фонди отримують 30-50% фінансових ресурсів з Фонду на фінансування локальних проектів, а решта вкладають власні кошти;

- розробити Програму розвитку банківського кредитування діяльності ІТ-компаній, в межах якої необхідно передбачити преференції (зниження ставки податку на прибуток комерційних банків у разі спрямування ресурсів на довгострокове кредитування ІТ-проектів, створення системи гарантування кредитів комерційних банків, які надаються для реалізації інвестиційних проектів з розробки та впровадження інформаційних технологій, зниження норми резервування для банків, які здійснюють кредитування ІТ-проектів) та гарантійні механізми на зразок державного страхування кредитів для банків, які вкладають кошти в ІТ-сферу;

- сприяти розвитку нетрадиційних інструментів фінансової підтримки розвитку ІТ-сфери, таких, як: лізинг, форфейтинг, франчайзинг, факторинг, краудфандинг, які мають суттєві переваги адресності, прозорості та гнучкості над традиційними формами залучення фінансових ресурсів.

Доцільним є реформування нормативно-правової бази для розвитку лізингових відносин шляхом усунення суперечностей в нормативних актах, що регулюють лізингову діяльність щодо встановлення сум, які зараховуються до валового доходу лізингодавця, та валових витрат лізингоодержувача при сплаті лізингових платежів, що включають частину вартості майна, переданого у фінансовий лізинг, а також запровадження механізму реєстрації майна, переданого у фінансовий лізинг, із метою запобігання його незаконного продажу або іншого недоцільного використання.

3. Розвиток ринкового середовища функціонування ІТ-сфери та її суб'єктів, зорієнтованого

на посилення захищеності ІТ-продуктів та розвиток відносин сфери ІТ і реального сектору економіки. Для цього Міністерству освіти і науки України, Міністерству економічного розвитку та торгівлі України та Верховній Раді України необхідно:

- допрацювати й винести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» (реєстр. №4629 від 10.05.2016 р.), а також проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав» (реєстр. №6523 від 15.06.2010 р.);

- розробити механізми посилення майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності суб'єктів реального сектору економіки шляхом запровадження ефективних механізмів обліку та впровадження у виробництво результатів інтелектуальної діяльності, спрощення процедур розгляду заявок на отримання охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, розширення методичного апарату визначення розміру шкоди, завданої порушенням прав на об'єкти права інтелектуальної власності, розробки програми захисту патентних прав і ноу-хау через звернення до спеціалізованих («патентних») судів;

- посилити поінформованість суб'єктів реального сектору економіки про можливості вітчизняної ІТ-індустрії шляхом створення інформаційної платформи для забезпечення комунікації між представниками ІТ-сфери, суб'єктами підприємницької діяльності, інвесторами та державним сектором в цілях сприяння залученню інвестицій та реалізації креативних ідей щодо створення вітчизняних ІТ-брендів з подальшими їх впровадженням у національній економіці. Доцільним у межах інформаційної платформи є формування комплексної бази даних вітчизняних ІТ-стартапів, потреб суб'єктів підприємницької діяльності та державних структур у ІТ-розробках;

- внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо неправомірних дій правоохоронних органів й спроб вилучення обладнання у суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у ІТ-сфері, шляхом запровадження мораторію на вилучення електронних інформаційних систем або їх частин та запам'ятовувальних пристроїв – жорстких дисків, серверів, системних блоків, тоді як тимчасовий доступ до електронних інформаційних систем має здійснюватися виключно шляхом зняття копії інформації, що міститься в таких системах, без їх вилучення, відповідно до ч. 2 ст. 159 КПК України.

Крім того, необхідними є запровадження обов'язкової відеофіксації проведення такої слідчої дії як обшук, а також під час розгляду клопотань слідчим суддею за виключенням вирішення питання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. При цьому, відеозапис, забезпечений слідчим, прокурором є невід'ємним додатком до протоколу обшуку.

4. Покращення інтелектуально-кадрового забезпечення як ключового ресурсу для подальшого розвитку ІТ-сфери. Для цього Міністерству освіти і науки України необхідно:

- удосконалити фінансове забезпечення пріоритетних напрямів вищої освіти, які відповідають сучасним вимогам ринку, шляхом збільшення витрат на освіту за напрямами точних наук, збільшення державного замовлення на фахівців ІТ-сфери, зокрема у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, з орієнтацією на реалізацію потенціалу талановитої молоді в регіонах України;

- модернізувати навчальні програми вищих навчальних закладів шляхом залучення консультативної допомоги співробітників ІТ-компаній викладачам ВНЗ у питаннях наповнення та зміни навчальних курсів на ІТ-спеціальностях відповідно до сучасних вимог ІТ-галузі, запровадження у навчальному процесі вивчення реальних кейсів та сучасних технологій програмування, які використовуються в ІТ-галузі;

- забезпечити дієвий механізм взаємодії ринку освітніх послуг та ринку праці шляхом забезпечення стажування студентів ІТ-спеціальностей в провідних ІТ-компаніях України, проведення літніх студентських та шкільних ІТ-таборів, забезпечення участі працівників ІТ-компаній у навчальному процесі при підготовці ІТ-спеціальностей;

- розробити програму, спрямовану на заохочення вітчизняних ІТ-фахівців після отримання диплому або кількарічної кваліфікованої роботи за кордоном до повернення в Україну шляхом надання грантової допомоги для реалізації ІТ-проекту чи стипендії на період від одного до двох років (позитивний досвід Туреччини). Розмір стипендії залежить від заробітної плати, яку фахівець отримував за кордоном, від рівня кваліфікації та суспільної значимості діяльності, яку фахівець планує реалізовувати по поверненні в державу.

5. Реалізація інфраструктурно-економічного інструменту підтримки ІТ-сфери. Для цього Міністерству економічного розвитку та торгівлі України й місцевим органам самоврядування необхідно:

- забезпечити розвиток регіональної інноваційної інфраструктури щодо інтеграції науково-дослідної та виробничої діяльності (технопарків, індустріальних парків, високотехнологічних інноваційних підприємств, венчурних фондів, центрів трансферу технологій та ін.), яка включає весь інноваційний ланцюг від розвитку фундаментальної наукової ідеї до виробництва та дистрибуції готової ІТ-продукції на зовнішніх та внутрішніх ринках. При цьому, доцільно передбачити для суб'єктів інноваційної інфраструктури звільнення від сплати податків на нерухомість та землю впродовж кількох перших років або всього терміну функціонування суб'єктів інноваційної інфраструктури;

- сприяти популяризації кластерної моделі розвитку ІТ-галузі шляхом запровадження пакету фіскальних стимулів (з паралельним внесенням змін до Податкового кодексу України) для учасників ІТ-кластерів. При цьому рівень державної допомоги має бути обернено пропорційним до відношення показника ВВП на душу населення в регіоні розміщення ІТ-кластеру до середнього значення ВВП на душу населення в Україні.

### **Висновки і пропозиції.**

Отже, ми можемо зробити висновок, що подальший розвиток і реалізація потенціалу ІТ-сфери України потребує належних фінансово-економічних інструментів їх підтримки, на нашу думку, за напрямками: бюджетно-податкового стимулювання, що передбачає внесення змін до вітчизняної системи оподаткування, спрямованих на детінізацію фонду оплати праці; фінансово-інвестиційного забезпечення розвитку ІТ-сфери та реалізації ІТ-проектів; розвитку ринкового середовища функціонування ІТ-сфери та її суб'єктів, зорієнтованого на посилення захищеності ІТ-продуктів та розвиток відносин сфери ІТ та реального сектору економіки; покращення інтелектуально-кадрового забезпечення як ключового ресурсу подальшого розвитку ІТ-сфери; реалізація інфраструктурно-економічного інструменту підтримки ІТ-сфери.

Подальші дослідження в цій сфері потрібно сфокусувати над ефективним стратегуванням державної політики розвитку ІТ-сфери.

### **Список використаних джерел**

1. РвС, Design of IT program curriculum. Режим доступу: [http://publications.chamber.ua/2017/IT/Education/Ukrainian\\_IT\\_Curriculum\\_studies.pdf](http://publications.chamber.ua/2017/IT/Education/Ukrainian_IT_Curriculum_studies.pdf).
2. Зелена книга «Регулювання ринку розробки програмного забезпечення». Режим доступу: [https://cdn.regulation.gov.ua/af/2a/db/8b/regulation.gov.ua\\_Green%20Book\\_Software%20Development%20Market\\_B\\_RDO.pdf](https://cdn.regulation.gov.ua/af/2a/db/8b/regulation.gov.ua_Green%20Book_Software%20Development%20Market_B_RDO.pdf).
3. Export-oriented segment of Ukraine's IT services market: Status quo and prospects. Режим доступу: [http://www.eba.com.ua/static/export\\_it\\_industryfinal\\_29092016](http://www.eba.com.ua/static/export_it_industryfinal_29092016).
4. Обзор рынка труда: компании растут, зарплаты стоят, программисты едут. Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/columns/jobs-and-trends-2015/>.
5. Украинская IT-отрасль в цифрах и фактах. Режим доступу: <http://itc.ua/news/ukrainskaya-it-otrasl-v-tsifrah-i-faktah/>.
6. Выходи з пике: український ІТ-рынок начнет «просыпаться» в следующем году. Режим доступу: <https://daily.rbc.ua/rus/show/vyhod-pike-ukrainskiy-it-rynok-nachnet-prosyupatsya-1448612953.html>.
7. Єсімов С.С. Використання інформаційних технологій як предмет адміністративно-правового

регулювання. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2015. № 827. С. 24-29.

8. Плескач В.Л. Формування ринку інформаційних послуг в Україні : автореф. дис. ... д-ра екон. наук / Н.-д. фін. ін-т при М-ві фінансів України. Київ. 2006. 36 с.

Статтю отримано: 16.11.2017 / Рецензування 21.12.2017 / Прийнято до друку: 25.12.2017

**Taras Vasylytsiv**

Doctor of Economics, Professor  
Department of Finance Professor, Credit and Insurance  
Lviv University of Trade and Economics  
Lviv, Ukraine

E-mail: tgvas77@ukr.net

**Andriana Shehlovych**

Senior research fellow  
RF NISS in Lviv  
Lviv, Ukraine

E-mail: a.shehlovych@gmail.com

**Vasyl Vasylytsiv**

Postgraduate Student  
Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine  
Kyiv, Ukraine

E-mail: vasylvasylytsiv@icloud.com

## FINANCIAL AND ECONOMIC INSTRUMENTS OF STIMULATION UKRAINE IT-SPHERE DEVELOPMENT

### Abstract

**Introduction.** At the modern stage of Ukraine's economy development weighty economic growth and strengthening competitiveness acceleration reserve of the national economy is maintaining in the intensification of the information society in general and the IT-sphere in particular development. Domestic IT-sphere development ensures number of macroeconomic effects achievement, which already has a positive impact on the state social and economic development and in the case of strengthening in the medium term prospect, they may cause for qualitative structural changes and modernization of the national economy, IT-sphere transformation on powerful national economy "point of growth". But it needs proper financial and economic support for further state IT-sphere development.

**Methods.** The general scientific and special methods of system analysis and theoretical generalization, economic analysis, economic and statistical method, method of structural and logical analysis are used during the research.

**Results.** Modern development trends of IT-sphere in Ukraine was defined, financial and economic stimulation instruments of its development was substantiated.

**Discussion.** Further research in the analyzed area should be focused on the development and implementation of Ukraine IT-sphere potential through the appropriate financial and economic tools of its support, particularly in the following areas: budget and tax stimulation, which involves making changes to the domestic taxation system, aimed at the legalization of the wage fund; financial and investment securement of the IT-sphere development and the implementation of the IT-projects; market environment development of the IT-sphere functioning and it's entities, orientated on the increment of IT-products protection and relations development between the IT-sphere and the real sector of the economy; intellectual and personnel provision improvement as the key resource for the next IT-sphere genesis; infrastructural and economic instrument implementation of the IT-sphere support.

**Keywords:** financial and economic instruments, IT-sphere, outsourcing, freelance, IT-sphere specialists, intellectual property objects, closed cycle production of IT-technologies.

### References

1. PwC, Design of IT program curriculum. Retrieved from [http://publications.chamber.ua/2017/IT/Education/Ukrainian\\_IT\\_Curriculum\\_studies.pdf](http://publications.chamber.ua/2017/IT/Education/Ukrainian_IT_Curriculum_studies.pdf)



2. Green book "Regulation of software development market". Retrieved from [https://cdn.regulation.gov.ua/af/2a/db/8b/regulation.gov.ua\\_Green%20Book\\_Software%20Development%20Market\\_BRDO.pdf](https://cdn.regulation.gov.ua/af/2a/db/8b/regulation.gov.ua_Green%20Book_Software%20Development%20Market_BRDO.pdf)
3. Export-oriented segment of Ukraine's IT services market: Status quo and prospects. Retrieved from [http://www.eba.com.ua/static/export\\_it\\_industryfinal\\_29092016](http://www.eba.com.ua/static/export_it_industryfinal_29092016)
4. Labor market overview: companies are growing, salaries on hold, programmers are on their way. Retrieved from <https://dou.ua/lenta/columns/jobs-and-trends-2015/>
5. Ukrainian IT-industry in numbers and facts. Retrieved from <http://itc.ua/news/ukrainskaya-it-otrasl-v-tsifrah-i-faktah/>
6. Exit from the nosedive: Ukrainian IT-market will begin to "wake up" next year. Retrieved from <https://daily.rbc.ua/rus/show/vygod-pike-ukrainskiy-it-rynok-nachnet-prosypatsya-1448612953.html>
7. Yesimov, S.S. (2015). *Vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy yak predmet administratyvno-pravovoho rehulyuvannya* [The use of information technology as the subject of administrative and legal regulation]. *Herald of National University "Lviv Polytechnic". Jurisprudence*, 827, 24-29.
8. Pleskach, V.L. (2006). *Formuvannya rynku informatsiynykh posluh v Ukrayini* [Shaping of market information services in Ukraine] (Unpublished doctoral dissertation). Scientific Research Financial Institute under the Ukraine Ministry of Finance, Kiev

Received: 11.16.2017 / Review 12.21.2017 / Accepted 12.25.2017

